

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 196/04-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. októbra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť M. H., bytom M., zastúpenej advokátom JUDr. J. M., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/95 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/95 p o r u š i l základné právo M. H., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. M. H. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia M. H. v sume 11 991 Sk (slovom jedenásťtisícdeväťstodeväťdesiatjeden slovenských korún) advokátovi JUDr. J. M., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 11 991 Sk (slovom jedenásťtisícdeväťstodeväťdesiatjeden slovenských korún) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 4. novembra 2004 č. k. I. ÚS 196/04-11 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. H., bytom M. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/95 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Uvedeným uznesením ústavný súd zároveň ustanovil sťažovateľke za právneho zástupcu v danom konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. J. M., K.

1. 2. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených listín vyplynulo, že sťažovateľka podala 21. novembra 1995 na okresnom súde proti A., a. s., so sídlom v B. (ďalej len „odporca“), žalobný návrh na plnenie z poistnej zmluvy. Sťažovateľka ako zamestnankyňa štátneho podniku C. S. bola poistencom odporcu „z titulu rizikovosti prostredia“. Ako laborantka

odpracovala necelých 25 rokov v prostredí s jedmi. Sťažovateľka uvádza, že bola poškodená na zdraví „vplyvom pracovného prostredia“. Pre odlúpnutie sietnice nevidí na pravé oko vôbec a na ľavé na 50 %. Je uznaná za invalidnú dôchodkyňu a poberá invalidný dôchodok.

Podľa názoru sťažovateľky je napadnuté konanie „*neprimerane zdĺhavé*“, pretože trvá už takmer deväť rokov bez právoplatného rozhodnutia. Namíeta, že „*iba jediný úkon konania, t. j. konkrétne kontrolné znalecké dokazovanie trval viac ako 3 roky*“. Sťažovateľka ďalej uviedla, že sa obrátila aj na predsedu okresného súdu so žiadosťou, aby sa jej vec riešila, ale neviedlo to k náprave, pričom predseda okresného súdu zdôvodňoval postup súdu v danej veci personálnymi problémami okresného súdu. Sťažovateľka sa obrátila aj na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v záujme urýchlenia napadnutej veci, avšak bezúspešne.

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázania okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 122 727 Sk, pretože „*nie som povinná podľa našej Ústavy a našich zákonov čakať na výsledok jedného súdneho konania desať alebo dokonca dvadsať rokov*“.

1. 3. Podaním, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 10. decembra 2004, ustanovený právny zástupca sťažovateľky upresnil petit predmetnej sťažnosti a navrhol, aby ústavný súd vo veci samej takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky M. H. na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I. sp. zn. 12 C 953/95 bolo porušené.

Prikazuje sa, aby Okresný súd Košice I. vo veci sp. zn. 12 C 953/95 konal.

Súd priznáva sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 122 727,- Sk.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnemu zástupcovi sťažovateľky JUDr. J. M., advokátovi v K. v zmysle ust. § 13 ods. 8 vyhl. 163/02 Z. z. vo

výške 9 340,- Sk (2 x právny úkon á 4 534,-Sk, 2 x paušál á 136,- Sk, prevzatie a písomné podanie vo veci). “

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. A. M., listom z 22. septembra 2005 sp. zn. Spr. 1580/04 a právny zástupca sťažovateľky vyjadrením z 23. júna 2005 a stanoviskom z 30. septembra 2005 k uvedenému vyjadreniu predsedu okresného súdu.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov okresného súdu v danej veci, ako aj že:

„(...) Konanie v predmetnej veci sa začalo 21. 11. 1995 a právoplatne sa skončilo 11. 5. 2005. Prvostupňový súd vo veci dvakrát rozhodol.

Medzi jednotlivými úkonmi súdu nie sú dlhé časové úseky, v ktorých bol súd nečinný. Za účelom dostatočného zistenia skutkového stavu súd dvakrát nariadil znalecké dokazovanie, vypracoval sa dodatok k znaleckému posudku, dožiadanými súdmi v Bratislave a Martine boli vypočúvaní znalci a pod.

Žalobkyňa niekoľkokrát v priebehu konania aktívne využila svoje právo a podala odvolanie proti rôznym rozhodnutiam súdu, čo malo tiež vplyv na dĺžku celého konania.

Vychádzajúc z (...) chronologického postupu súdu som dospel k záveru, že sťažnosť M. H. nie je dôvodná.

Netrvám na ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti. (...)“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľky vo svojich vyjadreniach k stanovisku predsedu okresného súdu uviedol, že:

a) *„(...) Čo sa týka vykonaného rozsiahleho dokazovania súd nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu pri dokazovaní, pretože je jeho povinnosťou organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty. V súdnom konaní 12 C 953/95 došlo k zbytočným prietahom v konaní v dôsledku nesústredeného postupu a nečinnosti všeobecného súdu.*

Okrem toho je na mieste aj otázka účelnosti rozsiahleho znaleckého dokazovania, ktoré nariadil všeobecný súd, ak takéto dokazovanie nevedie k výsledku a teda nemôže byť vzaté za základ pre rozhodnutie súdu vo veci. Dokazovanie vo veci musí byť vykonávané

takým smerom, aby mohlo byť vzaté za základ pre rozhodnutie vo veci samej, inak takéto vykonávanie dokazovania spôsobuje zbytočné preťahy v konaní. Obzvlášť sa preťahy v konaní javia ako zavinené nečinnosťou súdu v období od 10. 1. 2003 do súčasnosti, kedy bolo ukončené dokazovanie výsluchom znalcov, a napriek tomu súd vo veci nevytýčil pojednávanie ani nerozhodol.

Doterajšia dĺžka konania nemôže byť sťažovateľkou akceptovaná, pretože sa jedná o spor o náhradu škody na zdraví, ktorá bola spôsobená výkonom práce v škodlivom prostredí. Sťažovateľka sa cíti byť postupom Okresného súdu Košice I dotknutá a diskriminovaná, keďže jej zdravotný stav ju trvale znevýhodňuje oproti zdravým osobám. (...)

Žiadam, aby Ústavný súd priznal odmenu právneho zastupovania (...) za tri právne úkony a to podľa ust. § 13 ods. 8 vyhl. 163/02 Z. z. vo výške 9 340,- Sk za dva právne úkony á 4 534,- Sk, 2 x paušál á 136,- Sk (...) spolu 11 991,- Sk.“

b) «Oboznámili sme sa s vyjadrením Okresného súdu Košice I. zo dňa 27. 9. 2005 (správne z 22. 9. 2005, pozn.), ku ktorému zaujímame nasledovné stanovisko:

Z predloženej chronológie úkonov súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 953/95 máme za preukázané, že medzi jednotlivými úsekmi súdu sú dlhé časové úseky, v ktorých bol súd nečinný a to najmä v období od 21. 11. 1995 t. j. odo dňa podania žaloby do 13. 11. 1996 (prvé pojednávanie vo veci) t. j. 12 mesiacov, odo dňa 14. 11. 2001 kedy súd obdržal dodatok k znaleckému posudku ku dňu 18. 9. 2002 (pojednávanie vo veci) v dĺžke 10 mesiacov, odo dňa 18. 9. 2002 do dňa 19. 2. 2003 (termín pojednávania) v dĺžke 6 mesiacov, odo dňa 19. 2. 2003 do 2. 4. 2004 v dĺžke 14 mesiacov, odo dňa 2. 4. 2004 do dňa 23. 7. 2004 v dĺžke 5 mesiacov, čo považujeme za obdobie neospravedliteľných preťahov v konaní.

Čo sa týka namietaných úkonov sťažovateľky, „ktorá v priebehu niekoľkokrát aktívne využila svoje právo a podala odvolanie proti rôznym rozhodnutiam súdu, čo malo tiež vplyv na dĺžku celého konania“, poukazujeme na judikatúru ústavného súdu vyslovenú v skorších rozhodnutiach (napr. I. ÚS 47/96, I. ÚS 92/97), že preťahy v konaní, ktoré by bolo eventuálne možné pripísať správaniu účastníka nevyklučujú zodpovednosť orgánu, ktorý vo veci koná, a to najmä v prípadoch ak o právach účastníka rozhoduje dlhšie než je

primerané podľa povahy veci, alebo ak ide o zbytočný priesťah zapríčinený i nesprávnym postupom súdu, v tejto súvislosti poukazujeme tiež na to, že súdne konanie pred Okresným súdom Košice I. pod sp. zn. 12 C 953/95 trvalo odo dňa podania sťažnosti do vynesenia rozsudku 10 rokov.

Netrváme ne ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 953/95:

Dňa 21. novembra 1995 podala sťažovateľka na okresnom súde žalobný návrh proti S., a. s., so sídlom v K. (ďalej len „odporkyňa“), „na priznanie plnenia z poistnej zmluvy“. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 12 C 953/1995.

Dňa 12. januára 1996 okresný súd vydal uznesenie, ktorým vyzval sťažovateľku na doplnenie návrhu tak, aby upresnila petit návrhu o sumu, ktorú žiada zaplatiť z titulu poistnej zmluvy.

Dňa 9. februára 1996 sťažovateľka doručila súdu ďalšiu dokumentáciu a uviedla minimálnu výšku sumy, ktorú žiada vyplatiť.

Dňa 7. marca 1996 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn na doručenie návrhu odporkyňi, aby sa k nemu vyjadrila v určenej lehote.

Dňa 11. apríla 1996 odporkyňa doručila súdu svoje vyjadrenie k návrhu.

Dňa 26. augusta 1996 súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 13. septembra 1996 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok vo vyrubenej výške.

Dňa 3. októbra 1996 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 13. november 1996.

Dňa 11. novembra 1996 odporkyňa ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu účasti na školení.

Dňa 13. novembra 1996 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu znaleckého dokazovania.

Dňa 28. novembra 1996 súd vydal uznesenie č. k. 12 C 953/95-17, ktorým nariadil znalecké dokazovanie znalcom MUDr. J. S., ktorému uložil podať znalecký posudok.

Dňa 16. decembra 1996 znalec doručil súdu žiadosť o zapožičanie spisu.

Dňa 2. januára 1997 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila spis znalcovi.

Dňa 3. januára 1997 bol zložený preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 3. januára 1997 znalec doručil súdu vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 10. januára 1997 sudkyňa vydala uznesenie, ktorým rozhodla o odmene znalca, a dala úpravou kancelárii pokyn, aby znalecký posudok doručila účastníkom na vyjadrenie.

Dňa 29. januára 1997 odporkyňa doručila súdu svoje stanovisko k znaleckému posudku.

Dňa 6. februára 1997 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby urgovala doručenie vyjadrenia k znaleckému posudku sťažovateľkou a určila jej lehotu 10 dní na vyjadrenie.

Dňa 10. marca 1997 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku a návrh na rozšírenie svojho návrhu aj o odporcu C., š. p., S. (ďalej len „odporca v druhom rade“).

Dňa 9. mája 1997 súd vydal uznesenie č. k. 12 C 953/95-41, ktorým nepripustil zmenu návrhu a pristúpenie ďalšieho účastníka na strane odporcu.

Dňa 7. augusta 1997 sťažovateľka urgovala, aby jej bolo zaslané vyjadrenie odporkyne k znaleckému posudku, a tiež sa domáhala nariadenia pojednávania vo veci.

Dňa 11. augusta 1997 sudkyňa nariadila pojednávanie na 15. október 1997.

Dňa 25. septembra 1997 sťažovateľka doručila súdu návrh, aby na pojednávanie nariadené na 15. október 1997 bol predvolaný a vypočutý znalec.

Dňa 15. októbra 1997 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. január 1998.

Dňa 31. októbra 1997 odporkyňa doručila okresnému súdu správu k prepísaniu diagnózy na operačnom protokole.

Dňa 22. decembra 1997 sudkyňa urobila úradný záznam o tom, že znalec požiadal o súhlas na použitie osobného vozidla na cestu na pojednávanie, a vydala uznesenie, ktorým mu súhlas udelila.

Dňa 28. januára 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktoré sa nedostavila odporkyňa. Pojednávanie bolo odročené na 1. apríl 1998 z dôvodu vyžiadania lekárskej správy.

Dňa 6. februára 1998 súd vydal uznesenie, ktorým znalcovi priznal odmenu za účasť na pojednávaní 28. januára 1998.

Dňa 30. januára 1998 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby vyžiadala od Fakultnej nemocnice v K. predloženie správy k prejednávanej veci, a to v lehote 15 dní.

Dňa 23. februára 1998 sťažovateľka doručila súdu odvolanie proti uzneseniu o priznaní odmeny znalcovi za účasť na pojednávaní 28. januára 1998.

Dňa 13. marca 1998 sťažovateľka doručila súdu návrh na vykonanie dokazovania výsluchom lekárov, ktorí operovali sťažovateľku.

Dňa 24. februára 1998 Fakultná nemocnica v K. doručila súdu svoju odpoveď na dožiadanie súdu z 3. februára 1998.

Dňa 30. marca 1998 doručil svedok MUDr. T. J. ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní nariadenom na 1. apríl 1998.

Dňa 1. apríla 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie za prítomnosti všetkých účastníkov, nedostavili sa predvolaní svedkovia. Pojednávanie bolo odročené na 20. máj 1998 za účelom opätovného predvolania svedkov.

Dňa 7. mája 1998 svedok MUDr. T. J. doručil okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní nariadenom na 20. máj 1998.

Dňa 20. mája 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom predvolania svedka MUDr. T. J. a výsluchu MUDr. K. V. dožiadaním.

Dňa 25. júna 1998 sudkyňa dožiadala Okresný súd Bratislava II o výsluch svedkyne MUDr. K. V.

Dňa 25. júna 1998 súd predvolal svedka MUDr. T. J. na pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 16. september 1998, a v prípade, že sa nebude môcť dostaviť, aby to oznámil súdu za účelom dojednania termínu výsluchu mimo pojednávania.

Dňa 26. júna 1998 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu, ktorým bola znalcovi priznaná odmena za účasť na pojednávaní 28. januára 1998.

Dňa 30. júna 1998 krajský súd vydal uznesenie č. k. 16 Co 248/98-83, ktorým napadnuté uznesenie č. k. 12 C 953/95-61 potvrdil.

Dňa 16. júla 1998 sa uskutočnil výsluch svedka MUDr. T. J. mimo pojednávania.

Dňa 16. septembra 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 2. december 1998 z dôvodu nedostavenia sa účastníkov konania a z dôvodu nevybavenia dožiadania na Okresnom súde Bratislava II.

Dňa 8. októbra 1998 odporkyňa doručila Okresnému súdu Bratislava II ospravedlnenie svojej neúčasti na dokazovaní, ktoré bolo nariadené na 14. október 1998.

Dňa 27. októbra 1998 okresný súd urgoval Okresný súd Bratislava II ohľadne vybavenia dožiadania z 25. júna 1998.

Dňa 2. decembra 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. február 1999 z dôvodu nevybaveného dožiadania na Okresnom súde Bratislava II.

Dňa 7. decembra 1998 Okresný súd Bratislava II oznámil súdu, že omeškanie pri vybavovaní dožiadania je spôsobené sťahovaním súdu.

Dňa 18. decembra 1998 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby zmenila termín nariadeného pojednávania z 24. februára 1999 na 9. február 1999.

Dňa 12. januára 1999 okresný súd urgoval Okresný súd Bratislava II ohľadne vybavenia dožiadania z 25. júna 1998.

Dňa 18. januára 1999 odporkyňa doručila Okresnému súdu Bratislava II ospravedlnenie svojej neúčasti na dožiadanom dokazovaní.

Dňa 26. januára 1999 sa uskutočnilo na Okresnom súde Bratislava II dožiadané dokazovanie.

Dňa 9. februára 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd vyniesol rozsudok, ktorým návrh zamietol.

Dňa 25. marca 1999 sťažovateľka doručila súdu odvolanie proti rozsudku č. k. 12 C 953/95-98, ktorým bol jej návrh zamietnutý.

Dňa 26. marca 1999 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby doručila odvolanie odporkyňi na vyjadrenie a aby vyzvala sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 8. apríla 1999 odporkyňa doručila súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu.

Dňa 20. apríla 1999 sťažovateľka doručila súdu návrh na oslobodenie od platenia súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 20. mája 1999 súd vyzval sťažovateľku, aby na účely posúdenia jej nároku na oslobodenie od súdneho poplatku vyplnila a v lehote 15 dní doručila súdu potvrdenie.

Dňa 3. júna 1999 sťažovateľka doručila súdu potvrdenie o svojich majetkových a zárobkových pomeroch.

Dňa 22. júna 1999 súd uznesením č. k. 12 C 953/95-118 oslobodil sťažovateľku od súdneho poplatku.

Dňa 23. júna 1999 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní sťažovateľky proti uvedenému rozsudku okresného súdu.

Dňa 13. apríla 2000 sa uskutočnilo vo veci odvolacie pojednávanie, na ktorom krajský súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 21. júna 2000 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 9. augusta 2000 súd nariadil vo veci pojednávanie na 18. október 2000.

Dňa 18. októbra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania.

Dňa 1. decembra 2000 súd vydal uznesenie č. k. 12 C 953/95-128, ktorým nariadil znalecké dokazovanie vo veci znaleckým ústavom Martinská fakultná nemocnica.

Dňa 19. januára 2001 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh na oslobodenie od platenia trov znaleckého dokazovania.

Dňa 6. júla 2001 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok č. 1/2001 znaleckého ústavu.

Dňa 13. júla 2001 okresný súd rozhodol uznesením č. k. 12 C 953/95-142 o znalečnom.

Dňa 14. augusta 2001 sťažovateľka doručila súdu svoje vyjadrenie k znaleckému posudku č. 1/2001.

Dňa 4. októbra 2001 súd zaslal Martinskej fakultnej nemocnici vyjadrenie sťažovateľky k znaleckému posudku a vyzval ju na vyjadrenie k jej námietkam v lehote 35 dní.

Dňa 14. novembra 2001 bol súdu doručený dodatok k znaleckému posudku č. 1/2001.

Dňa 20. novembra 2001 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že konajúca sudkyňa absolvovala stáž na krajskom súde v dobe od 22. októbra 2000 do 28. februára 2001.

Dňa 1. augusta 2002 súd vydal uznesenie č. k. 12 C 953/95-158, ktorým rozhodol o znalečnom, a zároveň nariadil pojednávanie na 18. september 2002, na ktoré predvolal znalcov MUDr. V. M. a MUDr. A. K.

Dňa 2. septembra 2002 sťažovateľka doručila súdu svoje vyjadrenie k dodatku k znaleckému posudku a návrh na dokazovanie.

Dňa 16. septembra 2002 bol vyhotovený úradný záznam o tom, že znalec MUDr. V. M. telefonicky ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní nariadenom na 18. september 2002.

Dňa 18. septembra 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu, že budú dožiadaním vypočutí znalci MUDr. V. M. a MUDr. A. K., a účastníkom bola uložená povinnosť do 10 dní predložiť otázky, ktoré majú byť položené znalcom.

Dňa 25. septembra 2002 sťažovateľka doručila súdu otázky určené pre znalcov.

Dňa 30. septembra 2002 odporkyňa doručila súdu otázky určené pre znalcov.

Dňa 27. novembra 2002 bolo Okresnému súdu Martin (ďalej len „dožiadaný súd“) doručené dožiadanie vo veci výsluchu znalcov, ktoré sa malo vybaviť v lehote 40 dní a ktoré bolo vedené pod sp. zn. 5 Cd 15/2002

Dňa 23. decembra 2002 doručila odporkyňa dožiadanému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní vytýčenom na 10. január 2003.

Dňa 4. decembra 2002 bol vyhotovený úradný záznam o telefonickom skontaktovaní znalcov a o oznámení termínu realizovania dožiadania.

Dňa 10. januára 2003 dožiadaný súd realizoval dožiadanie výsluchom znalcov.

Dňa 23. januára 2003 bol spis dožiadaným súdom vrátený okresnému súdu. Spis bol prerozdelený do senátu Mgr. M. G.

Dňa 19. februára 2004 súd nariadil pojednávanie na 2. apríl 2004.

Dňa 2. apríla 2004 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom bol vyneseny rozsudok č. k. 12 C 953/95-195, ktorým bol návrh zamietnutý.

Dňa 25. mája 2004 sťažovateľka doručila súdu odvolanie proti rozsudku č. k. 12 C 953/95-195.

Dňa 8. júna 2004 súd zaslal odvolanie sťažovateľky odporkyni s výzvou, aby sa k nemu vyjadrila v lehote 10 dní.

Dňa 18. júna 2004 odporkyňa doručila súdu svoje vyjadrenie k odvolaniu podanému sťažovateľkou.

Dňa 23. júna 2004 súd zaslal pošte žiadosť o oznámenie spôsobu doručenia zásielky k sp. zn. 12 C 953/95.

Dňa 2. júla 2004 pošta oznámila súdu vyžiadané informácie o spôsobe doručovania zásielky.

Dňa 26. júla 2004 bol spis doručený krajskému súdu na konanie o odvolaní.

Dňa 27. júla 2004 sťažovateľka doručila krajskému súdu doplnenie odvolania a návrh na dokazovanie.

Dňa 1. marca 2005 krajský súd nariadil pojednávanie na 14. marec 2005.

Dňa 14. marca 2005 sa uskutočnilo odvolacie pojednávanie, na ktorom krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok

Dňa 5. mája 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 9. júna 2005 sťažovateľka podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu zo 14. marca 2005 č. k. 15 Co 230/04-213.

Dňa 30. júna 2005 okresný súd zaslal dovolanie sťažovateľky odporkyni s výzvou, aby sa k nemu vyjadrila v lehote 10 dní, a sťažovateľku vyzval na predloženie potvrdenia o jej majetkových pomeroch na účely oslobodenia od súdneho poplatku.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o plnenie z poistnej zmluvy vedenom pod sp. zn. 12 C 953/95, v ktorom sťažovateľka vystupuje ako žalobkyňa, došlo k porušeniu jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého

jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je plnenie z poistnej zmluvy, t. j. vec, ktorej povaha (spor o plnenie financií, ktoré môžu byť zdrojom príjmov sťažovateľky) si vyžadovala osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd mal povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (pozri napr. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o plnenie z poistnej zmluvy v okolnostiach danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci najmä s ustálením skutkového stavu opakovaným znaleckým dokazovaním. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že na celkovej dĺžke konania mala svoj podiel aj sťažovateľka najmä tým, že neuhradila včas súdny poplatok, pričom kvôli odstraňovaniu tohto nedostatku nemohol okresný súd plynulo postupovať v konaní. V danom prípade však podiel sťažovateľky na vzniknutých preťahoch podľa názoru ústavného súdu neospravedlňuje neúmerne dlhé konanie okresného súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci opakovane krátkodobo, ale aj dlhšiu dobu bez akýchkoľvek zákonných alebo iných ospravedlniteľných dôvodov nečinný, a to konkrétne v období od 11. apríla 1996 do 26. augusta 1996 (štyri mesiace), od 9. mája 1997 do

11. augusta 1997 (tri mesiace), od 28. februára 2002 do 1. augusta 2002 (päť mesiacov) a od 23. januára 2003 do 19. februára 2004 (viac ako dvanásť mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako dvoch rokov nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Skutočnosť uvádzaná predsedom okresného súdu, že *„žalobkyňa niekoľkokrát v priebehu konania aktívne využila svoje právo a podala odvolanie proti rôznym rozhodnutiam súdu“*, na uvedené obdobia nečinnosti súdu nemala vôbec žiadny vplyv. Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Vzhľadom na uvedenú opakovanú nečinnosť okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu okresného súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. Pretože vo veci sťažovateľky bol 2. apríla 2004 vyhlásený rozsudok č. k. 12 C 953/95-195, ktorý medzičasom nadobudol aj právoplatnosť, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadostučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať primerané finančné zadostučinenie vo výške 122 727 Sk, ktoré odôvodnila aj tým, že *„doterajšia dĺžka konania nemôže byť sťažovateľkou akceptovaná, pretože sa jedná o spor o náhradu škody na zdraví, ktorá bola spôsobená výkonom práce v škodlivom prostredí.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, vzhľadom na opakovanú bezdôvodnú nečinnosť okresného súdu, ako aj na povahu veci považuje za primerané vo výške 30 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 11 991 Sk z dôvodu trov jej právneho zastúpenia.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia a podanie o upresnení sťažnosti 10. decembra 2004 a podanie písomného stanoviska z 23. júna 2005). Za dva úkony vykonané v roku 2004 patrí odmena dvakrát po 4 534 Sk a režijný paušál dvakrát po 136 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), teda spolu za úkony vykonané v roku 2004 prislúcha sťažovateľke suma 9 340 Sk, a za jeden úkon vykonaný v roku 2005 patrí odmena 2 501 Sk a režijný paušál 150 Sk (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkom sumu 11 991 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2005